

Катихета Бранислав Илић
ПОКЛАЊАМО СЕ СТРАДАЊИМА ТВОЈИМ, ХРИСТЕ,
ПОКАЖИ НАМ И ТВОЈЕ СЛАВНО ВАСКРСЕЊЕ

Последња седмица Великог поста пре празника Васкрсења Христова назива се Страсна седмица. Сви дани ове седмице се називају великим због великих догађаја којих се тих дана молитвено сећамо и којима је посвећен садржај свештеног богослужења. Тим свештеним догађајима заједничко је једно: Господ улази у Јерусалим да пострада добровољно. Свети Јован Златоуст сведочи следеће о Страсној седмици:

„Ова седмица се назива великом не зато што су њени дани дужи или зато што је већи број њених дана већ зато што је Господ у овим данима извршио велика дела: разрушено је царство ђавола, уништена је смрт, побеђен је грех, скинуто је проклетство, отворен је рај и небо је постало приступачно људима. Људи су постали сједињени са ангелима, разрушен је и уклоњен преградни зид и Бог мира је помирио небеско и земаљско. Зато се ова недеља назива Велика недеља.”

Свети Елифаније Кипарски сведочи да су хришћани дане Страсне недеље проводили у нарочитој побожности, у потпуном посту и појачаној молитви. У молитвеној тишини Великог понедељка улазимо у саму завршницу Великог поста и кроз свештено богослужење тајанствено постајемо учесници крсног и страдалног пута Христовог. На тај начин мистично учествујемо у Његовом болу, страдању и Крсту, али и у Васкрсењу из мртвих, како и појемо у васкршњој ноћи: „Јуче сам сахрањен са Тобом, Христе Боже, данас заједно са Тобом васкрсавам из мртвих.”

На свети и Велики понедељак богослужбено се сећамо праведног и целомудреног Јосифа, проклетства бесплодне смокве, као и јеванђелске перикопе о злим виноградарима. Велики уторак је посвећен Господњем разговору са фарисејима и садукеејима о Другом доласку Христовом, као и јеванђелској пери-

Господ Исус Христос – Цар славе

копи о десет мудрих и десет неразумних девојака. У свету и Велику среду сећамо се жене грешнице која је својим сузама омила Спаситељеве ноге, а затим их обрисала својом косом и помазала их миром. У овај трећи дан Страсне седмице Црква нас подсећа и на Јудину издају. Богослужење овог дана нам открива силу покајања и љубави ради којих се сила Божја као уље изобилно излива на све оне који се искрено кају. У свети и Велики четвртак вршимо молитвени спомен на Христову Тајну вечеру на којој је установљена света Евхаристија. На Велики четвртак се сећамо и Спаситељеве опроштајне беседе, затим Христовог омивања ногу ученицима, као и Његове Првосвештеничке молитве пред страдање. У свети и Велики петак молитвено савршавамо спомен на дан страдања Господњег. У свету и Велику суботу вршимо спомен на погребње божанског тела и силазак у ад Господа и Спаса нашега Исуса Христа.

Осми дан

Тропар који појемо прва три дана Страшне недеље подстиче у нама духовну будност како не бисмо заспали греховним сном. Тако већ на јутрењу Великог понедељка, у првом сједалном, појемо да Господ хита на вољно страдање:

„Данашњи дан просијава свету страдања часна као светиљке спасоносне, јер Христос хита да пострада по доброту. Он Који све садржи у Својој руци, прихвата да буде разапет на дрвету да би спасао човека.”

На сличан начин црквени песник у првој стихири на *Господи возвах* велича и поетски осликава Спаситељев ход страдалним путем:

„Господ Који иде на вољно страдање апостолима говораше на путу: Ево, узлазимо у Јерусалим и предаће се Син Човечји као што је писано за Њега. Ходите, дакле, и ми, очишћеним мислима, пратимо Га, сараспнимо се са Њим и умртвимо Њега ради животна уживања, да бисмо и оживели са Њим и чули Га како вапије: Нећу више ићи у земаљски Јерусалим да бих страдао него усходим Оцу моме и Оцу вашем, и Богу моме и Богу вашем, и узнећу вас са собом у Горњи Јерусалим, у Царство небеско.”

Целокупна химнографија Велике или Страшне седмице садржи благовест Васкрсења, о чему сведоче стихире које својим садржајем свакога од нас мислима и срцем стављају пред Спаситељев Крст, најављујући силу и славу Васкрсења. У другој хвалитној стихири на свети и Велики петак појемо:

„Сваки део Твога светога тела срамоту ради нас претрпе: глава – трње; лице – плување; вилице – шамаре; уста – укус жучи са оцтом помешан; уши – хуле безбожне; леђа – бијење; рука – трску; цело тело – растезање на крсту; удови – клинове; ребра – копље. Ти, Који си за нас пострадао и од страдања нас ослободио и Који си сишао к нама човекољубљем и подигао нас, Свесилни Спасе, помилуј нас!”

Васкрсење Христово

Приликом изношења плаштанице на вечерњем Великог петка, поје се стихира „Тебе, Који се одеваш светлошћу као хаљином”, која на дирљив начин велича Спаситељево добровољно страдање, наводећи до појединости како свеколика творевина на чудесан начин прати страшну тајну која се збива ради нашега спасења.

Објављујући благу и радосну вест Дјеви Марији да ће родити Сина, архангел Гаврило је открио истину да ће Господ Исус Христос спасти народ Свој од грехова њихових. Према богооткривеној истини, божанском Крвљу Господа Исуса Христа све се очишћује. Спаситељева Крв садржи силу која преображава, оживотворава и спасава.

У свету и Велику суботу, у петој стихири на *Господи возвах*, надахнути химнограф истиче:

Осми дан

„Данас ад стењући вапије: Боље би ми било да Рођеног од Марије нисам примио, јер, дошавши на ме, државу моју разруши, врата бакарна разби; душе које сам раније држао, Бог будући, васкрсе. Слава, Господе, Крсту Твоме и Васкрсењу Твоме!”

Свети Епифаније Кипарски каже:

„Христос је свештена Служба, Он је Жртва, Он је Свештеник, Он је Жртвеник, Он је Бог, Он је Човек, Он је Цар, Он је Првосвештеник, Он је жртвена Овца, Он је Јагње – постао је све и у свему ради нас да би се нама живот на сваки начин родио.”

Да би искупио и спасао пали људски род, а, преко човека, и свецелу творевину, Богочовек Исус Христос је пострадао на Крсту дарујући нам спасење. Свети Григорије Палама поучава да је у „Крсту Господњем показан сав Домострој спасења”. Сотириолошки значај Христовог страдања се види у својеврсном месијанском достојанству које Господ пројављује Својим страдањем ради нас људи. Ову истину на леп начин предочава црквени песник речима: „Цар вечности страдањем Својим извршује Домострој спасења” (Света и Велика субота, стихира на *Хвалите*).

Једна од стихира на *Господи возвах*, које појемо на свети и Велики петак, устима надахнутог химнографа нам сведочи о великој тајни која се догодила ради спасења рода људског:

„Данас се збива страшна и преславна тајна: Неопипљивога хватају, везују Онога Који је род људски разрешио клетве; неправедно испитују Онога Који испитује унутрашњост срца и душе; у тамницу затварају Онога Који је бездан затворио; пред Пилатом стоји Онај пред Којим са трепетом стоје све небеске силе; створење руком удара Творца; на крсну смрт осуђују Онога Који суди живима и мртвима; у гроб закључавају Разоритеља ада. Слава Теби, Незлобиви Господе, Који све милостиво подносиш и Који си спасао од клетве све људе!”

Богослужење Великог петка нам наговештава и радост Васкрсења Христова, јер је Господ наш васкрсао, а један од најлепших химнографских бисера који о томе сведочи је стихира коју појемо на деветом часу Великог петка:

„Данас виси на дрвету Онај Који је на води земљу утврдио. Венцем од трња се крунише Онај Који је Цар ангелâ. Лажном порфиром се огрће Онај Који је огрнуо небо облацима. Шамаре прима Онај Који је у Јордану ослободио Адама. Клинцима би прикован Женик Цркве. Копљем би прободен Син Дјеве. Поклањамо се страдањима Твојим, Христе! Поклањамо се страдањима Твојим, Христе! Поклањамо се страдањима Твојим, Христе! Покажи нам и славно Твоје Васкрсење!”

Пре и после Васкрсења људи су једнако смртни и немоћни, али, после овог небивалог чуда и празног Христовог гроба, људски род је добио прилику да свој тужни и смртни век окрене у добром правцу, ка пристаништу вечног живота. Више од двадесет столећа нас дели од ведрога јерусалимског праскозорја када су свете жене мирносице угледале празан гроб. Дошле су да мртво тело свога Учитеља помажу мирисима, да Га оросе сузама и да хладну гробну плочу загреју топлином своје љубави, пројављујући тако своју верност и своју оданост. Оне су биле и поред крста Распетог Спаситеља, када су Га, осим Пресвете Богородице и светог апостола Јована Богослова, сви оставили. Иако издалека, оне су пратиле последње тренутке највећег Учитеља. Нису Га заборавиле ни када је умро. Зато су удостојене да буду први сведоци и весници Васкрсења, али и новог живота у Васкрслом Господу. Вековима одзвања ехо благе опомене коју им је упутио анђеоски Господњи са гробног камена, а те речи и нас данас орадошћују наднебеском радошћу: „Што тражите живог међу мртвима? Није овде него устаде!” (Лук. 24, 5 – 6).